

Bernhard Kwoka
Martin-Opitz-Bibliothek z Herne

**Konferencja „Niemieckie i polskie biblioteki cyfrowe na wspólnej
drodze do EUROPEANY”
Łódź, 10 — 12 października 2011
Sprawozdanie**

Słowa kluczowe: *biblioteki cyfrowe, Europeana, współpraca polsko-niemiecka, niemieckie zbiory w Polsce*

W dniach 10–12 października 2011 r. w Centrum Szkoleniowo-Konferencyjnym Uniwersytetu Łódzkiego odbyła się konferencja organizowana przez „Arbeitsgemeinschaft der Bibliotheken und Sammlungen zur Geschichte und Kultur der Deutschen im östlichen Europa” (Zespół Roboczy Bibliotek i Kolekcji dotyczących Dziejów i Kultury Niemców w Europie Wschodniej), którą zorganizowała Martin-Opitz-Bibliothek z Herne we współpracy z Katedrą Literatury i Kultury Niemiec, Austrii i Szwajcarii Uniwersytetu Łódzkiego. Konferencja została sfinansowana przez Pełnomocnika Rządu Federalnego Republiki Federalnej Niemiec ds. Kultury i Mediów. Słowa powitania do uczestników konferencji wygłosili lub przekazali dr Wolfgang Kessler (dyrektor Biblioteki im. M. Opitza), Sabine Deres (radca ministerialny w resorcie Federalnego Pełnomocnika ds. Kultury i Mediów) oraz prof. dr. hab. Joanna Jabłkowska (prorektor Uniwersytetu Łódzkiego oraz kierowniczką Katedry Literatury i Kultury Niemiec, Austrii i Szwajcarii). Konferencja została podzielona na trzy sekcje tematyczne:

1. Dzieje Niemców w Łodzi i Polsce centralnej.
2. Polsko-niemieckie stosunki kulturalno-historyczne a bibliotekarstwo.
3. Biblioteki cyfrowe — między rutyną a rozbudową.

Zmienną rolę Niemców w Łodzi — obok Polaków i Żydów — w latach 1823–1945 opisał dr Wolfgang Kessler, a dr Aleksandra Czechowska-Błachiewicz odczytała referat dr Moniki Kucner z Katedry Literatury i Kultury Niemiec, Austrii i Szwajcarii, którego tematem była „Wielokulturowość a twórczość literacka społeczności niemieckojęzycznej w Łodzi do 1945 r.” Zbiory biblioteczne dotyczące dziejów polsko-niemieckich oraz oferty swoich bibliotek z zakresu dziejów, kultury i geografii Polski przedstawili dr Gudrun Wirtz (Bawarska Biblioteka Państwowa w Monachium), dr Jürgen Warmbrunn (Biblioteka Instytutu im. Herdera w Marburgu) oraz Reinhard Feldmann (Biblioteka Uniwersytecka i Krajowa w Monastyrze).

Przegląd bibliotek cyfrowych gromadzących zasoby związane z dziejami i kulturą Niemców w Europie Wschodniej przedstawił autor tego sprawozdania, a dr Hans-Jakob Tebarth (Biblioteka im. M. Opitza) przybliżył ogrom zadań stojących przed bibliotekami zajmującymi się tą tematyką — „na drodze do Niemieckiej Biblioteki Cyfrowej”. Następnie odbył się przegląd konkretnych projektów digitalizacyjnych oraz bibliotek cyfrowych. Były to:

1. Niemiecka Biblioteka Cyfrowa (dr Jörn Sieglerschmidt, Niemiecka Biblioteka Narodowa).

2. Zasoby niemieckojęzyczne w Kujawsko-Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej dotyczące głównie regionu Pomorza (mgr Monika Ostrowska i dr Piotr Szramowski — Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu).
3. Projekty digitalizacji wydawnictw niemieckojęzycznych z regionu łódzkiego (mgr Anna Chlebna i mgr Jolanta Traczyńska-Kiewel — Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Łodzi. Biblioteka Cyfrowa — Regionalia Ziemi Łódzkiej).
4. Digitalizacja Kroniki Getta Łódzkiego (mgr Katarzyna Siurek-Szymańska — Archiwum Państwowe w Łodzi oraz dr Markus Roth — Instytut im. Herdera w Marburgu).
5. Digitalizacja i scalenie czasopism mniejszości niemieckiej z Europy Południowo-Wschodniej (Albert Weber — Instytut Południowo-Wschodni w Ratyzbonie).
6. Cyfrowe Forum Środkowej i Wschodniej Europy w Monachium/Bratysławie (Ferenc Tibor Tóth — Cyfrowe Forum Środkowej i Wschodniej Europy).
7. Śląska Biblioteka Cyfrowa (dr Agata Duda-Koza — Biblioteka Śląska w Katowicach).
8. Digitalizacja w bibliotece uniwersalnej (dr Markus Brantl — kierownik Monachijskiego Centrum Digitalizacji).
9. Strategia digitalizacji w Bibliotece Uniwersyteckiej w Poznaniu (dr Katarzyna Gmerek, mgr Piotr Marcinkowski, mgr Aleksandra Szulc — Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu).

Fot. Bernhard Kwoka

Natomiast pytanie, czy biblioteki cyfrowe staną się problemem, postawił dr Berthold Gillitzer z Bawarskiej Biblioteki Państwowej w Monachium. Na przykładzie tej biblioteki pokazał on, jak szybko rośnie liczba zdigitalizowanych wydawnictw i jak trudno jest dojść do zadowalających wyników poszukiwań. Uzupełniająco uczestnicy konferencji zapoznali się także z działalnością bibliotek i zbiorów specjalnych gromadzących literaturę na temat dziejów i kultury Niemców w Europie Wschodniej, takich jak:

1. Archiwum niemieckich wysiedlonych z Polski centralnej i Wołynia (dr Wolfgang Kessler).
2. Archiwum Niemców z Galicji (dr Wolfgang Kessler).
3. Biblioteka Instytutu Muzycznego Niemców Sudeckich w Ratyzbonie (Hana Pfallzová).

Poza tym przedstawiono dzieje Biblioteki Tajnego Archiwum Państwowego Pruskiego Dziedzictwa Kulturowego i jej zbiorów (Gudrun Hoinkis). Temat szeroko pojętej kooperacji międzybibliotecznej podjęły dr Erda Lapp (Biblioteka Uniwersytecka w Bochum) i mgr inż. Grażyna Piotrowicz (Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu).

Konferencji towarzyszyła prezentacja firmy AllegroNet, która specjalizuje się w obsłudze i serwisie dla bibliotek, które stosują system biblioteczny Allegro C (Klaus Lehmann, Radeberg). Na koniec dr Wolfgang Kessler podziękował referentom za ich wystąpienia, a wszystkim uczestnikom za ożywioną dyskusję i owocne rozmowy w kularach. Szczególne słowa podziękowania skierował do dr Moniki Kucner za pomoc w zorganizowaniu konferencji oraz do Federalnego Pełnomocnika ds. Kultury i Mediów, bez którego wsparcia finansowego jej zorganizowanie byłoby niemożliwe.

Fot. Bernhard Kwoka

Ważnym punktem programu było zwiedzanie Archiwum Państwowego w Łodzi, w ramach którego uczestnicy konferencji przyjęci zostali przy dyrektora Archiwum Państwowego mgr. Piotra Zawilskiego, który zapoznał zwiedzających z dziejami archiwum, biblioteki oraz zaprezentował magazyny i wybrane eksponaty ze zbiorów. Uczestnicy konferencji odwiedzili także Wojewódzką i Miejską Bibliotekę Publiczną im. Marszałka Piłsudskiego, gdzie zostali przyjęci przez dyrektora mgr Barbarę Czajkę oraz mgr. Piotra Boczkowskiego; obejrzeli tam wybrane niemieckojęzyczne wydawnictwa ze zbiorów biblioteki. Całości konferencji towarzyszyły ożywione dyskusje oraz rozmowy i wymiana informacji w kularach. Dużym zainteresowaniem cieszyły się przedstawione konkretne projekty. Wielokrotnie podkreślano wagę kooperacji i wymiany informacji w celu uniknięcia dublowania projektów digitalizacji.